

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มทอผ้าในชุมชนตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วยกลุ่มทอผ้า จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตาลเหนือ หมู่ที่ 1 จำนวน 30 คน กลุ่มตาลกลาง หมู่ที่ 5 จำนวน 25 คน กลุ่มช่างเค็ง หมู่ที่ 9 จำนวน 25 คน กลุ่มตาลใต้ หมู่ที่ 3 จำนวน 20 คน กลุ่มใหม่พัฒนา หมู่ที่ 10 จำนวน 25 คน รวม 125 คน เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลทั่วไป ส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ ส่วนประชากรที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยการประชุมกลุ่มย่อยจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีการคิดคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับขนาดจำนวนประชากร (Proportional Allocation) และใช้สูตรการคิดคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่จะทำการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าให้มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

เพื่อหาขนาดจำนวนตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากจำนวนตัวอย่าง 125 คน ผลการคำนวณหาขนาดกลุ่มคิดเป็น 76 เปอร์เซนต์ของประชากรตัวอย่าง

$$n = \frac{125}{1 + 125(0.05)^2} \\ = 95$$

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในการประชุมกลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามกลุ่ม จากสมาชิกกลุ่มทอผ้าทั้ง 5 กลุ่ม โดยได้ทำการคัดเลือกและสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มจำนวน 10 – 15 ราย จำนวน 5 กลุ่ม จำนวน 95 รายโดยวิธีการบอกต่อกันเป็นทอดโดยการสอบถามกับผู้รู้และแนะนำบุคคลที่รู้เป็นทอดๆ ไป (Snowball Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ที่สามารถจะให้ข้อมูลหรือความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่เป็นตัวอย่างที่จะเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Key Information)

ตาราง 1 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย

ลำดับ	หมู่ที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	1	กลุ่มตาลเหนือ	30	23
2	3	กลุ่มตาลใต้	20	15
3	5	กลุ่มตาลกลาง	25	19
4	9	กลุ่มช่างเค็ง	25	19
5	10	กลุ่มใหม่พัฒนา	25	19
รวมจำนวนสมาชิกทั้งหมด			125	95

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยในพื้นที่ ของตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีกลุ่มทอผ้า แบ่งเป็น 5 กลุ่ม รวม 125 คน ได้แก่ กลุ่มตาลเหนือ หมู่ 1 จำนวน 30 คน กลุ่มตาลใต้ หมู่ 3 จำนวน 20 คน กลุ่มตาลกลาง หมู่ 5 จำนวน 25 กลุ่มช่างเค็ง หมู่ 9 จำนวน 25 และกลุ่มใหม่พัฒนา หมู่ 10 จำนวน 25

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ศึกษาถึงบริบทชุมชนด้านการผลิตผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน ตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ศึกษาข้อมูลด้านส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนวิธีการผลิตและการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การผลิตผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

2.3 ศึกษาปัญหาด้านการบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้าที่ทำอาชีพทอผ้า ของตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ในเชิงปริมาณ และใช้การสนทนากลุ่ม โดยมีผู้วิจัยเป็นเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดังนี้

แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม วิธีการผลิตผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติและการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Decision) โดยผู้วิจัยได้เชิญตัวแทนสมาชิกกลุ่มทอผ้าฝ้ายที่เป็นประธาน กรรมการ และสมาชิกกลุ่ม ของแต่ละกลุ่มที่ได้ทำการคัดเลือกไว้โดยการสุ่มตัวอย่างมาร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบข้อมูลและหาข้อสรุปในข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มทอผ้าที่ทอผ้า ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเพื่อร่วมกันในการหาแนวทางในการทอผ้าและย้อมสีธรรมชาติที่เหมาะสมในชุมชน โดยมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 25 – 27 มิถุนายน 2554 รายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 25 มิถุนายน 2554 เวลา 09.00 น – 12.00 น กลุ่มผู้ทอผ้าตาลเหนือ (กลุ่ม 1)

ครั้งที่ 2 วันที่ 25 มิถุนายน 2554 เวลา 17.00 น – 20.00 น กลุ่มผู้ทอผ้าตาลใต้ (กลุ่ม 2)

ครั้งที่ 3 วันที่ 26 มิถุนายน 2554 เวลา 09.00 น – 12.00 น กลุ่มผู้ทอผ้าตาลกลาง (กลุ่ม 3)

ครั้งที่ 4 วันที่ 26 มิถุนายน 2554 เวลา 17.00 น – 20.00 น กลุ่มผู้ทอผ้าช่างเคิ่ง (กลุ่ม 4)

ครั้งที่ 5 วันที่ 27 มิถุนายน 2554 เวลา 09.00 น – 12.00 น กลุ่มผู้ทอผ้าตาลใหม่พัฒนา

(กลุ่ม 5)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี คือ

1. วิธีเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิธีการผลิตและการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในประเด็นการถ่ายทอดภูมิปัญญา การบริหารจัดการ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อค้นหาความหมายและคำตอบ รวมถึงการเชื่อมโยงเนื้อหาจากการจัดสนทนากลุ่ม

ระยะเวลาดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่เดือน กันยายน 2553 – กุมภาพันธ์ 2554

รูปที่ 1 การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติในตำบลบ้านตาล